

Szczęście z filozoficznego punktu widzenia

Adriana Kawecka

Szczęście według encyklopedii PWN to filozoficzne i psychologiczne pojęcie, używane w znaczeniu:

- zdobycia najwyżej cenionych społecznie dóbr i przymiotów,
- trwałego zadowolenia z życia połączonego z pogodą ducha i optymizmem,
- poznawczej oceny własnego życia jako udanego, wartościowego i sensownego,
- pomyślnego bilansu doświadczeń życiowych.

Termin szczęście posiada całą gamę synonimów, takich jak: promiennność, radość, wesele, zadowolenie, błogostan, upojenie, ekstaza, przyjemność, spełnienie, dobrobyt. Każde z tych słów zawiera w sobie coś, co pozwala wyobrazić sobie szczęście, choć jednocześnie wskazuje na różnorodność ich znaczeń w zależności od indywidualnego podejścia. Jest to zagadnienie, jakim przez wieki interesowali się różni filozofowie.

W starożytnej Grecji i Rzymie szczęście określano mianem "eudajmoni" czyli "przyjemności" "dobrego losu" - pomyślności. Pojęcie przyjemności odnosiło się do ludzkich przeżyć wewnętrznych, natomiast pojęcie pomyślności do zewnętrznej sytuacji życiowej, do warunków życia. Z pojęciem szczęścia utożsamiano także pojęcie "błogości", uważanej za najbardziej intensywną przyjemność. Jednakże odnosiło się ono raczej do szczęścia właściwego tylko bogom, miało charakter idealny.

Sokrates oraz Platon twierdzili, iż szczęśliwym jest człowiek, który poprzez rozumne i dobre życie stał się właścicielem cnót. Dobra te rozumieli jako "rzeczy piękne i dobre" ale duchowe. Stoicy również postulowali, iż najwyższym dobrem niezbędnym do osiągnięcia szczęścia jest cnota. Arystoteles, przejmując część poglądów Platona stwierdził, iż szczęściem jest posiadanie tego, co jest najcenniejsze, a każdy człowiek samodzielnie jest w stanie wybrać, co to jest. Filozof nie określił, czym jest najwyższe dobro, ponieważ uważał, że o swoim poczuciu szczęścia decyduje ostatecznie sam człowiek.

W okresie chrześcijaństwa powstały nowe koncepcje szczęścia, wprowadzające nowe warunki i możliwości jego osiągnięcia. Najwyższe szczęście doznane miało być w obcowaniu z Bogiem, osiągalne dopiero po śmierci. Prawdziwe i największe szczęście uzyskiwało się dopiero w

momencie dostania się do Królestwa Niebieskiego. W życiu doczesnym człowiek mógł zdobyć szczęście jeśli żył w zgodzie z Bożymi nakazami. Rozum oraz cnota były niezbędne do uzyskania szczęścia, jednak warunek konieczny stanowiła łaska Boża. Szczęście człowieka, który swe życie opierał na Bogu, było zależne właśnie od Boga, bez pomocy którego stawało się niemożliwe do osiągnięcia.

Czasy nowożytne przyniosły dużą zmianę w pojmowaniu szczęścia. Zaczęło ono być określane jako poczucie zadowolenia z własnego życia. Fakt posiadania dóbr stracił na znaczeniu. Kryterium, według którego miało być oceniane szczęście stała się satysfakcja ze swego życia. Jeżeli człowiek był zadowolony z własnego życia, to uznawany był za człowieka szczęśliwego.

Filozof i eseista hiszpański Ortega y Gasset, mówiąc, że "szczęście to wyjście poza siebie" prawdopodobnie miał na myśli, że zmierza ono do przekraczania granic, tak aby człowiek zapominał i nie koncentrował się na sobie.

Próby zdefiniowania pojęcia szczęścia podjął się także współczesny polski filozof Władysław Tatarkiewicz. Jego analiza została umieszczona w dziele pt. "O szczęściu". Wyjaśniając to pojęcie wyróżnia m. in. cztery jego rodzaje:

1. "pozytywne wydarzenia", które wpłynęły na życie danej jednostki.
2. "pozytywne przeżycia" danej jednostki
3. "posiadanie największej miary dóbr dostępnej człowiekowi"- dóbr materialnych lub duchowych
4. "zadowolenie z życia"- wynik całościowego bilansu szczęścia w życiu jednostki.

Tatarkiewicz stwierdza też, że człowiek będący szczęśliwym nie musi charakteryzować się wesołością, gdyż nie wesołość, ale humor pomaga osiągnąć szczęście. Według niego "humor to zdolność nie przejmowania się niczym, nawet niepowodzeniami, a także zdolność obracania tychże niepowodzeń w żart. Kto tę zdolność posiada, ten ma niewątpliwie więcej od innych szans, że będzie szczęśliwy". Człowiek lepiej pamięta uczucia, które towarzyszą oczekiwaniu na coś, aniżeli te, które zostały rzeczywiście przeżyte. Reakcja uczuciowa wywołana przez dane zdarzenia zależy od następujących czynników:

- od okresu życia - człowieka cieszą różne rzeczy w różnych okresach jego życia

- od kolei życia - człowiek, który przeżył wiele przykrych zdarzeń, będzie inaczej reagować niż ten, który ma powodzenie w życiu
- od warunków życia w których człowiek bytuje
- od przeżyć, które poprzedzają zdarzenie.
- od procesów psychologicznych- człowiek jest skłonny do idealizowania osób i zdarzeń, w momencie uprzytomnienia sobie stanu faktycznego jego uczucia mogą się diametralnie zmienić.
- od skali porównania - człowiek ma skłonność do tego, by jedne zdarzenia mierzyć miarą innych, toteż każdy może w inny sposób zareagować na identyczne zdarzenie, ponieważ każdy posiada inną, subiektywną skalę porównania.

Rozwój świata posiada optymistyczny wydźwięk, gdyż ludzie nieustannie starają się ulepszyć świat, wytrwale dążąc do szczęścia. Jak twierdzi Saa Wasmund „Szczęście jest wynikiem wykorzystania naszego potencjału poprzez robienie czegoś, co jest dla nas ważne i znaczące” a James Allen dodaje „Kluczem do szczęścia jest posiadanie marzeń, kluczem do sukcesu jest ich realizacja”

Artykuł ten powstał w oparciu o „

Historię filozofii” i „O szczęściu” Władysława. Tatarkiewicza

„Władysława Tatarkiewicza analiza terminu szczęście” Mark Peplińskiego

Korzystano też ze stron internetowych aktywnych w dniu 10.05.2020

<https://encyklopedia.pwn.pl/haslo/szczescie:3982738.html>

<https://www.portalyogi.pl/blog/cytaty-o-szczesciu/>

<https://www.bryk.pl/wypracowania/pozostale/filozofia/15155-wartosc-szczescia-w-dziele-wladyslawa-t-tatarkiewicza-pt-o-szczesciu.html>

<https://www.google.pl/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&ved=2ahUKEwipxamGjrPpAhVIsYsKHZ3SCe4QFjADegQIARA>

[B&url=http%3A%2Fwww.filo-](http://www.filo-)

[sofija.pl%2Findex.php%2Fczasopismo%2Farticle%2Fdownload%2F353%2F345&usg=AOvVaw1fUsIOVX52bjnX_cBVqwa](http://www.filo-sofija.pl%2Findex.php%2Fczasopismo%2Farticle%2Fdownload%2F353%2F345&usg=AOvVaw1fUsIOVX52bjnX_cBVqwa)